

הודעה לתקשורת

אתר: www.cbs.gov.il דוא"ל: info@cbs.gov.il פקס: 02-6521340

ירושלים, ד בחשוון, תשפ"א
22 באוקטובר, 2020
335/2020

תוצאות סקר מצב העסקים בעת התפשטות נגיף הקורונה (גל 9)

Survey of Businesses in Israel during the Coronavirus Crisis (9th Wave)

בהמשך לגלים הקודמים של הסקר שבוצעו במהלך החודשים מרץ-אוגוסט, ביצעה הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בחודש אוקטובר (15.10-12.10) את הגל התשיעי,¹ לבחינת מצב העסקים והתעסוקה בעקבות התפשטות נגיף הקורונה וההגבלות המתלוות אליו.

הסקרים הקיפו עסקים עם חמש משרות שכיר ומעלה, בחלק מהפעילות במשק: בענפי ההייטק, התעשייה המסורתית והמעורבת, הבינוי, המסחר הקמעוני, השירותים הפיננסיים ושירותי הביטוח, שירותי המזון והמשקאות (הכוללים מסעדות, דוכנים ואולמות אירועים).

נתוני הסקרים מספקים מידע על מצב התעסוקה (כגון פיטורין וחל"ת- הן בכלל והן כתוצאה מהסגר השני), יכולתם של העסקים להמשיך ולפעול בתנאים הנוכחיים, מידת הפגיעה בפדיון, מידת ההשפעה של ההגבלות השונות וכדומה. לראשונה נוספו שאלות על השוואת הפעילות הכלכלית של החברה בסגר השני לעומת הסגר הראשון והרחבת פעילותה של החברה באמצעות אתר אינטרנט או אפליקציה של החברה. הגל התשיעי, הופנה ל-1,412 עסקים. אוכלוסיית הסקר הקיפה כ-1,451,000 שכירים שהם כ-34% מסך השכירים במשק ערב משבר הקורונה. שיעור ההשבה בגל התשיעי עמד על 76%.

[לשאלון הסקר](#)

¹ תאריכי שמונת הגלים הקודמים: 18/19.3.2020 (גל ראשון), 30/31.3.2020 (שני), 21/22.4.2020 (שלישי), 5/7.5.2020 (רביעי), 1/3.6.2020 (גל חמישי), 15/17.6.2020 (גל שישי), 5/8.7.2020 (גל שביעי) ו-16/20.8.2020 (גל שמיני). הם משקפים את מצב העסקים בימים הנקובים.

ממצאים עיקריים: סקר מצב העסקים בעת התפשטות נגיף הקורונה (גל 9)

- אחוז התעסוקה בענפי הסקר (כשיעור מהיקף התעסוקה לפני תחילת המשבר) ירד באמצע אוקטובר ל-79% לעומת 87% באמצע חודש אוגוסט.
 - באחוז העובדים הנמצאים בחל"ת חלה עלייה חדה - מ-6.4% באמצע אוגוסט (גל 8) לכ-14% באוקטובר.
 - על פי דיווחי המעסיקים כ-76.5% מהעובדים הנמצאים בחל"ת, הם במצב זה כתוצאה ישירה מהסגר השני.
 - בענפי המסחר הקמעוני ושירותי מזון ומשקאות נרשמו אחוזי חל"ת גבוהים לעומת הענפים האחרים באוכלוסיית הסקר (כ-27.3% ו-37.5%, בהתאמה).
- השוואה בין הסגר השני (באוקטובר) לסגר הראשון (באפריל)**
- אחוז התעסוקה בכלל הענפים בסגר השני גדול משמעותית מאחוז התעסוקה בסגר הראשון.
 - בענפי המסחר הקמעוני היקף התעסוקה בסגר הראשון עמד על 50%, לעומת 76% בסגר השני.
 - השיפור במצבם של ענפי המסחר הקמעוני ניכר גם במידת הפגיעה החמורה בפדיון (פגיעה של יותר מ-50% בפדיון). 32.8% מהעסקים בענפים אלו העריכו שתהיה פגיעה חמורה בפדיון של חודש אוקטובר לעומת כ-67% בחודש אפריל.

אומדני עסקים

- יותר מ-50% ממנהלי העסקים ציינו את סגירת מוסדות החינוך ובידוד או מחלה של עובד כמגבלה משמעותית הפוגעת בפעילות החברה.
- כ-40.5% מהעסקים באוכלוסיית ענפי הסקר לא פנו לקבלת מענק תמיכה לעסקים ממשרד האוצר. כאשר כ-41% מתוכם לא פנו מכיוון שלא עמדו בתנאי הסף, כ-30.8% מהם (כ-5,800 עסקים) לא פנו כי אין להם צורך בו וכ-16% נתקלו בקשיים בירוקרטיים.
- כ-24% מהחברות בענפי המסחר הקמעוני פיתחו אתר אינטרנט או שיפרו את האתר הקיים בתגובה למשבר.

מצב התעסוקה ואופי ההעסקה (גל 9)

בסקר נבדקו מצב התעסוקה ואופי התעסוקה לפי קבוצות עובדים שונות: עובדים בחל"ת בעקבות משבר הקורונה בכלל ועובדים בחל"ת בעקבות הסגר השני בפרט, עובדים חדשים שגויסו מתחילת המשבר, עובדים שפוטרו ועובדים שפוטרו בעקבות הסגר השני, עובדים שיכולים לבצע את עבודתם מהבית ומתוכם עובדים היום מהבית וסך העובדים המועסקים כיום. הנתונים מרוכזים בלוח 1 – אומדני משרות.

אחוז התעסוקה בענפים הנסקרים (מהיקף התעסוקה לפני תחילת המשבר) ירד מ-87% בגל 8 שנערך בחודש אוגוסט ל-79% באמצע חודש אוקטובר.

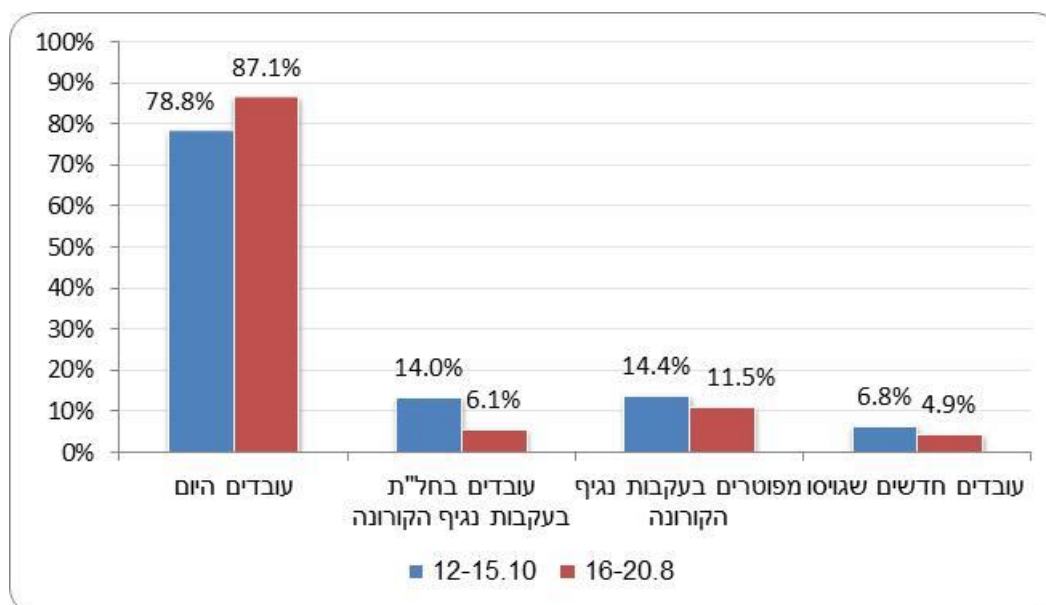
בין הענפים השונים נמצאה שונות גדולה בשיעור התעסוקה. בענפי ההיי טק והפיננסים שיעור התעסוקה גבוה מ-94%² (מהיקף התעסוקה לפני המשבר) בענפי המסחר הקמעוני שיעור התעסוקה הוא כ-76% ובענפי שירותי מזון ומשקאות (מסעדות ואולמות אירועים) שיעור התעסוקה הוא כ-35% בלבד.

אפשר לראות שאחוז העובדים הנמצאים בחל"ת עלה באופן חד מ-6.4% באמצע אוגוסט (החודש שבו נרשמה הפעילות הכלכלית הגבוהה ביותר מתחילת המשבר) ל-14% באמצע אוקטובר.

בכל הענפים חלה עלייה באחוז העובדים בחל"ת במהלך אוקטובר לעומת אחוז העובדים בחל"ת באוגוסט, כאשר בענפי המסחר הקמעוני ושירותי המזון חלה העלייה החדה ביותר.

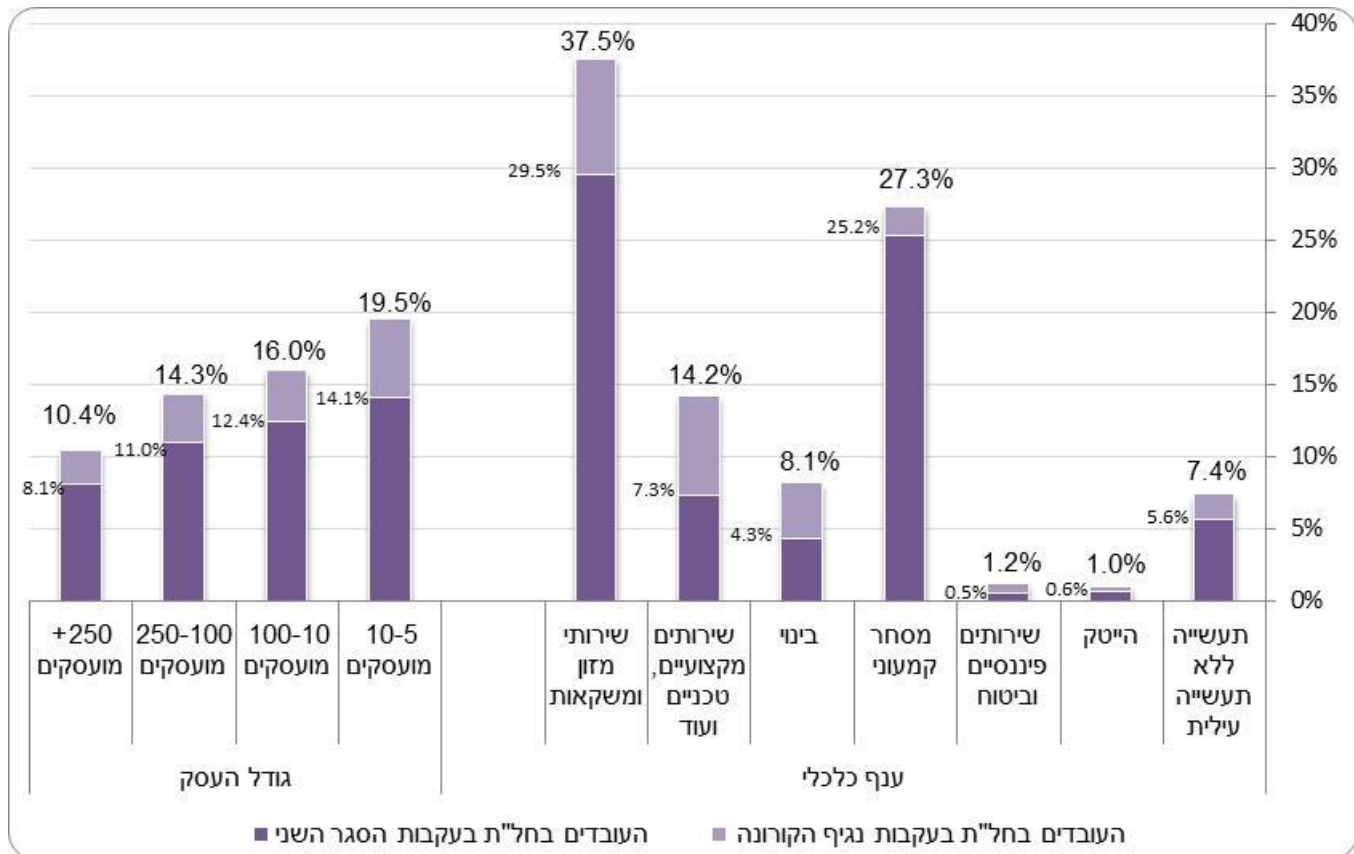
אחוז המפוטרים בניכוי העובדים החדשים שגויסו מצביע על עלייה מ-6.6% באמצע אוגוסט ל-7.6% באמצע אוקטובר.

תרשים 1 - אומדני מצב התעסוקה במשק, השוואה בין תקופות

² יש לציין שבשנה רגילה ללא משבר היקף התעסוקה עולה עם הזמן ובשלב זה הוא צפוי להיות גבוה מ-100%.

תרשים 2 – עובדים בחל"ת בעקבות משבר הקורונה ומתוכם עובדים בחל"ת בעקבות הסגר השני

* המספר בראש כל עמודה מייצג את שיעור העובדים הנמצאים כיום בחל"ת והמספר לצד כל עמודה מייצג את שיעור העובדים בחל"ת בעקבות הסגר השני

חל"ת ופיטורין בעקבות הסגר השני

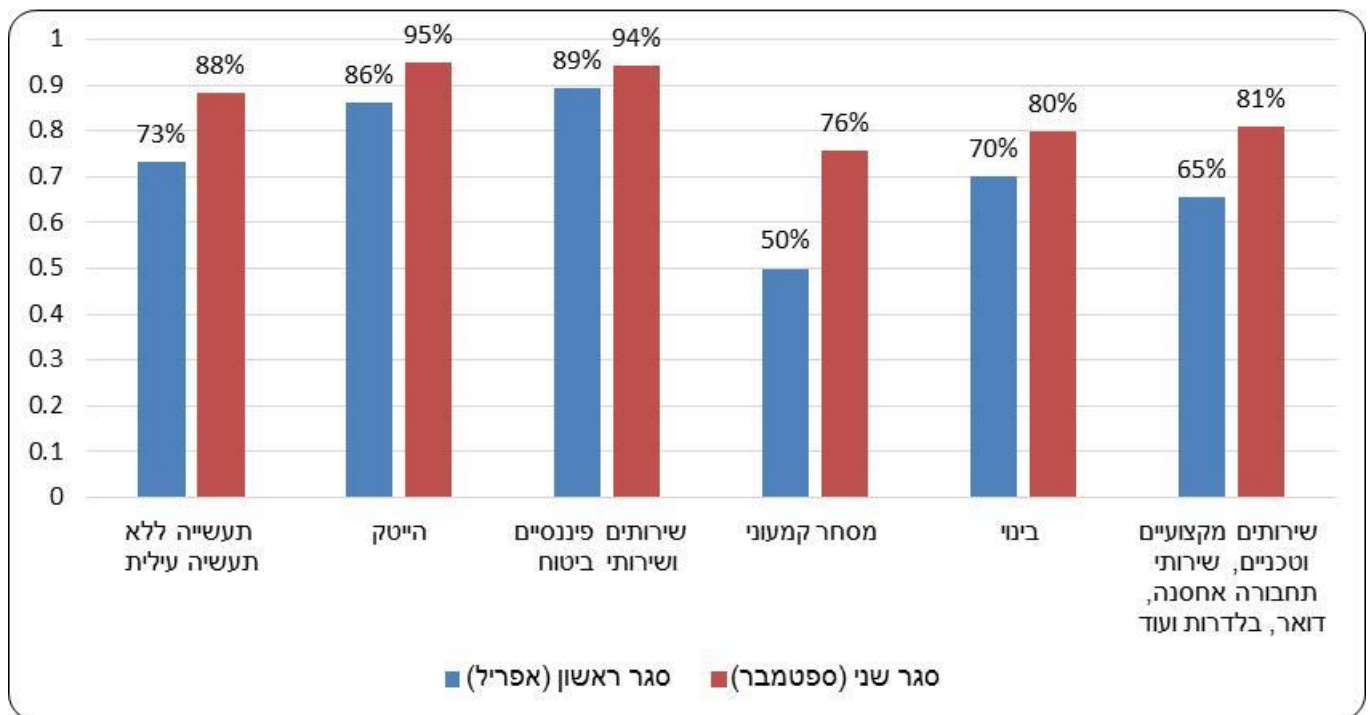
בסקר זה שנערך בעיצומו של הסגר השני נשאלו העסקים מהו היקף העובדים הנמצאים בחל"ת והעובדים שפוטרו באופן ישיר בגלל הסגר. יש לסייג ולומר שבאומדן זה ייתכן שחלק מהמדווחים כללו עובדים שהיו בחל"ת עוד לפני הסגר השני אך בעקבות הסגר הוחלט לא להחזירם מחל"ת. על פי דיווחי העסקים כ-10.8% מהעובדים בחל"ת (כ-156 אלף עובדים) נמצאים במצב זה בגלל הסגר השני. בענפי המסחר ושירותי האוכל מרבית העובדים נמצאים בחל"ת בגלל הסגר. אחוז המפוטרים בגלל הסגר השני כחלק מסך המפוטרים מתחילת המשבר נמוך מאחר שכיום נוהגים בעלי העסקים בשלב הראשון להוציא את העובדים לחל"ת ורק לאחר תקופה מסוימת שבה הפעילות אינה חוזרת למסלולה לפטר את העובדים הנמצאים בחל"ת.

השוואה בין הסגר השני לסגר הראשון

סקר הבזק גל 3 נערך ב-21/4 לאחר חג הפסח בתקופה של הסגר הראשון שבו מערכת החינוך הייתה סגורה וכך גם המסחר ברחובות ובקניונים, בדומה להגבלות הקיימות בזמן איסוף נתוני גל 9. בהשוואה בין השפעת הסגרים על מצב העסקים ועל היקף התעסוקה יש כמה השפעות מנוגדות על חומרת הנזק מהגבלות הסגר השני.

במהלך חצי השנה שחלפה מאז תחילת המשבר חברות רבות פיתחו פתרונות ודרכים להתמודדות עם ההגבלות (כגון מכירה מקוונת/תשתיות עבודה מהבית). בנוסף על כך, ההגבלות על מקומות העבודה בסגר זה היו מרוכזות יותר לעומת הסגר הראשון. עם זאת, מאחר שהעסקים נמצאים במשבר כבר תקופה ארוכה מהסגר השני עלול להיות משמעותי יותר לחלקם.

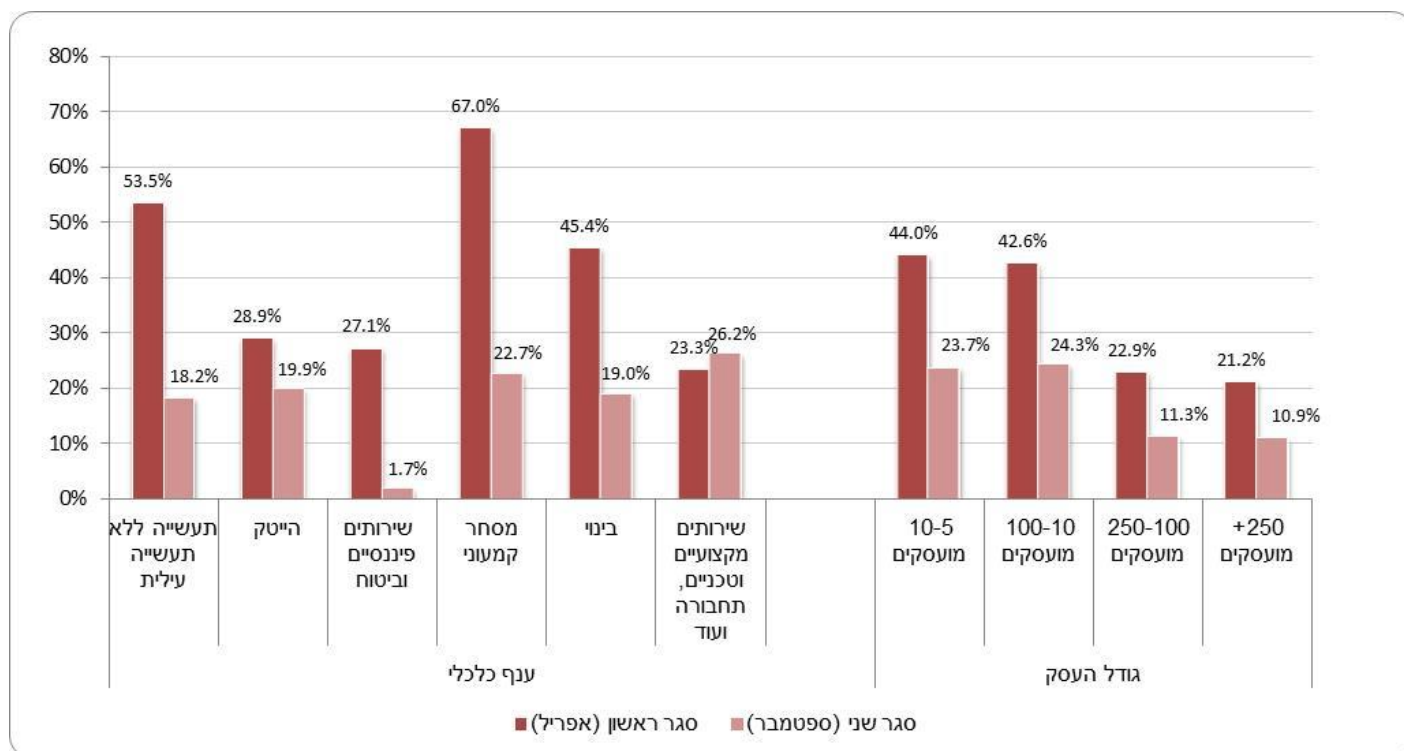
תרשים 3 - היקף התעסוקה בסגר השני לעומת הסגר הראשון

שיעור התעסוקה בכלל הענפים (בהשוואה להיקף התעסוקה בענפים אלו לפני המשבר) גבוה יותר בסגר השני מהשיעור בסגר הראשון (תרשים 3).

בענפי המסחר הקמעוני ניתן לראות שבאפריל היקף התעסוקה היה כ-50% בלבד, לעומת 76% באוקטובר.

תרשים 4- שיעור הפגיעה החמורה בפדיון בסגר השני (אוקטובר) לעומת הסגר הראשון (אפריל)

בתרשים 4 ניתן לראות שעל פי דיווחי המנהלים הפגיעה החמורה בפדיון (יותר מ-50% מפדיון החברה) בסגר השני נמוכה משמעותית מהפגיעה בסגר הראשון.

הפערים הגדולים באומדן זה באים לידי ביטוי בעסקים בענפי התעשייה, הבינוי והמסחר הקמעוני. הפער הבולט ביותר היה בענפי המסחר הקמעוני - כ-32.8% מהעסקים דיווחו באוקטובר על פגיעה חמורה בפדיון לעומת כ-67% באפריל.

בענפי התעשייה (ללא תעשייה עילית), הפדיון של כ-26.2% מהעסקים נפגע באופן חמור בחודש אוקטובר לעומת כ-53.5% מהעסקים בענפים אלו בחודש אפריל.

שרידות החברה

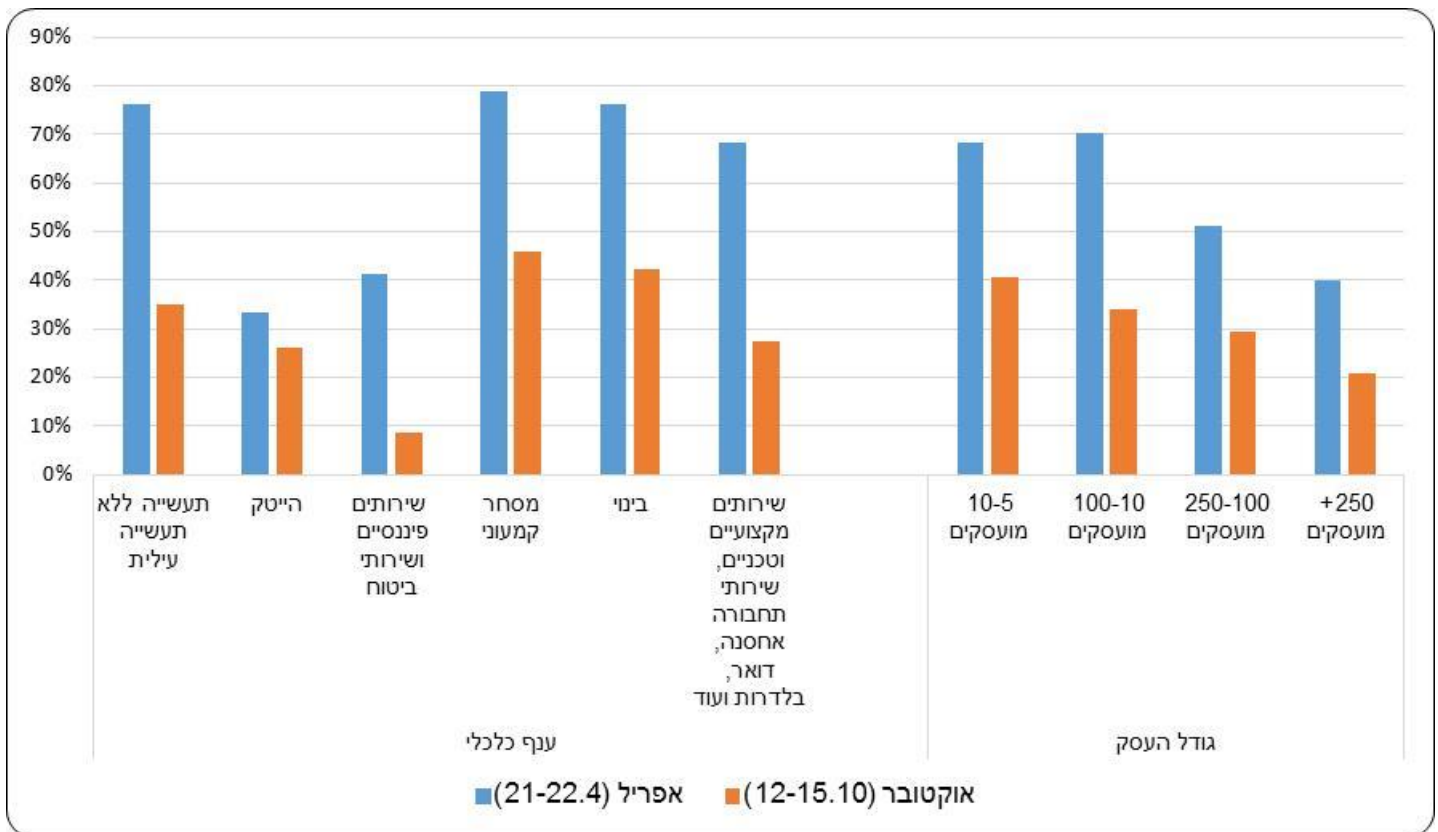
בחודש אוקטובר כמו גם בחודש אפריל (גל 3) נשאלו המדווחים כמה זמן תוכל חברתם להתקיים במצב הכלכלי הנוכחי.

בתרשים 5 ניתן לראות את שיעור העסקים שעל פי דיווחם לא יוכלו להמשיך במצב זה יותר מ-3 חודשים (אחוז זה מורכב משיעור העסקים שענו שהם יכולים לשרוד כך עד חודש + שיעור העסקים שענו שהם יכולים לשרוד כך עד 3 חודשים).

גם אומדן זה מצביע על ירידה באחוז העסקים אשר צפו שהם נמצאים בסכנת סגירה בכלל הענפים בחודש אוקטובר לעומת הצפי בחודש אפריל.

בדומה לפגיעה בפדיון השיפור המשמעותי נמצא בענפי המסחר הקמעוני, הבינוי והתעשייה.

תרשים 5- שיעור העסקים בסכנת סגירה (יכולים להמשיך את פעילות החברה במצב הנוכחי עד כ-3 חודשים)

מידת הפגיעה בפדיון העסק

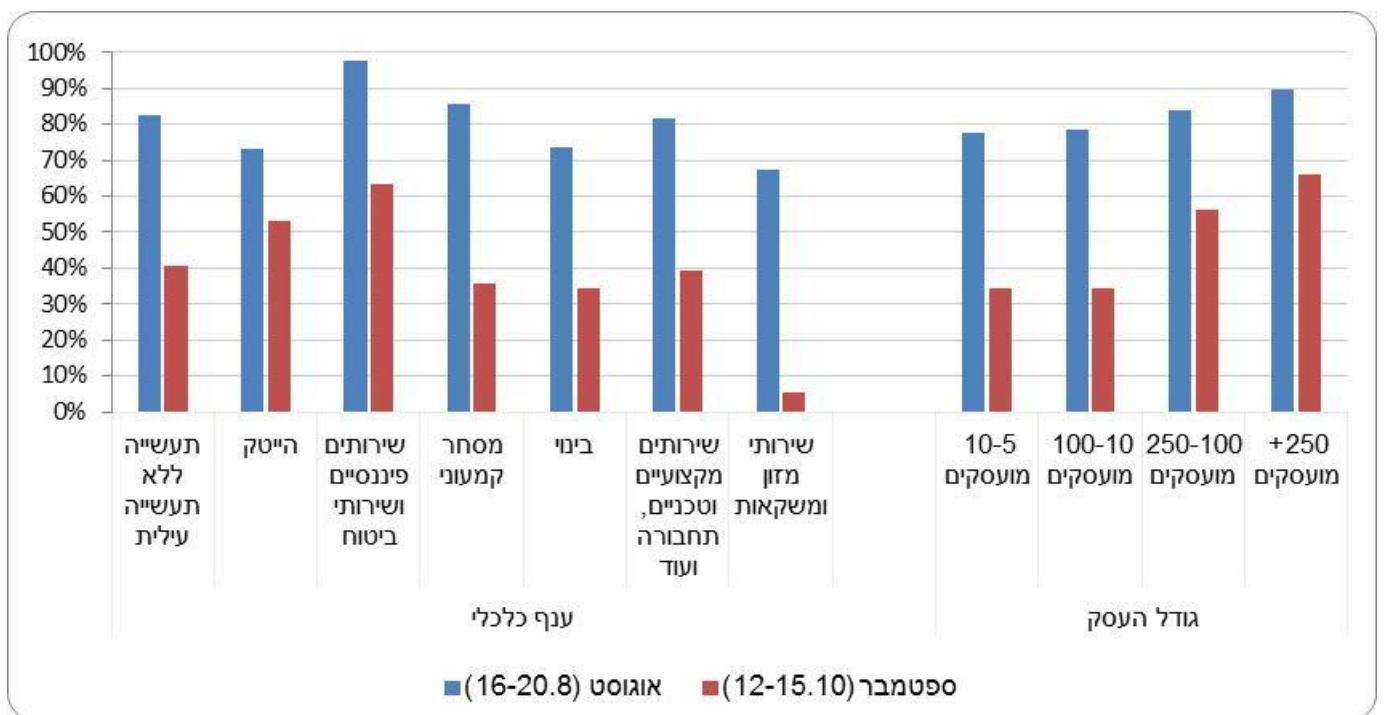
בסקר נשאלו העסקים שתי שאלות על הערכת מידת הפגיעה עקב משבר הקורונה: על הפגיעה שהעסקים ספגו בפועל בחודש ספטמבר ועל הפגיעה הצפויה להערכתם בחודש אוקטובר.

אחוז העסקים שדיווחו על מידת פגיעה מתונה בפדיון (עד 25%) בחודש ספטמבר ירד בכלל הענפים ועומד על כ-38% מהחברות (כלומר הפדיון של 62% מהחברות נפגע ביותר מ-25% בחודש זה) לעומת 78% מהחברות שדיווחו על פגיעה מתונה בפדיון בחודש אוגוסט.

הפגיעה החמורה ביותר על פי אומדן זה הייתה בענף שירותי מזון ומשקאות שבו רק כ-6.5% מהעסקים דיווחו על פגיעה מתונה בספטמבר לעומת כ-67% באוגוסט.

תרשים 6 - שיעור העסקים שדיווחו על פגיעה מתונה בפדיון (עד 25%), בספטמבר לעומת

אוגוסט

הפגיעה הצפויה בפדיון העסקים בחודש אוקטובר דומה בהתפלגותה בין הענפים וחמורה מעט מהפגיעה בפדיון בחודש ספטמבר - 35% מהעסקים צופים פגיעה מתונה בפדיון לעומת 38% מהעסקים, בהתאמה.

מידת הפגיעה בפדיון באוקטובר לפי היקף התעסוקה

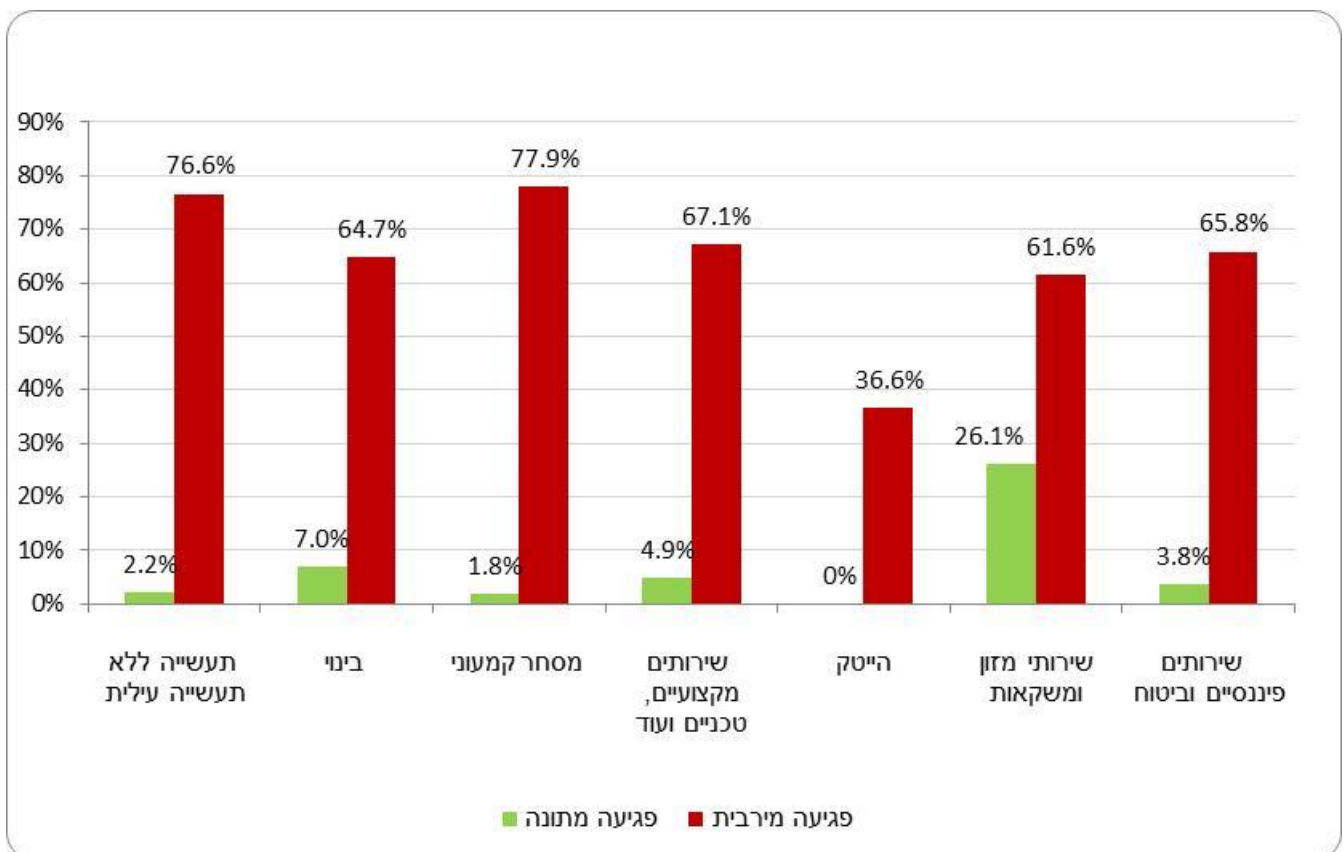
בתרשים 7 מוצגים שיעורי העובדים בחל"ת והעובדים שפוטרו (בניכוי עובדים חדשים שגויסו) לפי מידת הפגיעה בפדיון של העסקים לחודש אוקטובר.

פגיעה מרבית היא פגיעה של יותר מ-75% בפדיון, ופגיעה מתונה היא פגיעה של עד 25% מהפדיון (כולל: עסקים שענו אין פגיעה/פגיעה עד 10%/פגיעה של 11%-25%).

היקף התעסוקה בעסקים עם פגיעה מרבית הינו כ-200 אלף מועסקים וכ-700 אלף מועסקים בעסקים עם פגיעה מתונה.

בתרשים ניתן לראות שבעסקים בתעשייה שדיווחו על פגיעה מרבית בפדיון בחודש אוקטובר, אחוז העובדים הנמצאים בחל"ת/פוטרו הוא 76.6%. לעומת זאת, עסקים המדווחים על פגיעה מתונה בפדיון, שמרו על היקף תעסוקה גבוה מ-97% מהיקף תעסוקתם לפני המשבר. נתון זה מחזק את מהימנות הדיווח לשאלת מידת הפגיעה בפדיון המופיעה בכל גלי סקר הבזק.

תרשים 7 – אחוז העובדים שפוטרו או הוצאו לחל"ת, לפי מידת הפגיעה בפדיון בעסקים באוקטובר

מגבלות על הפעילות

בסקר הנוכחי נשאלו מנהלי העסקים אלו מגבלות בסגר הנוכחי משפיעות על פעילות חברתם באופן משמעותי.

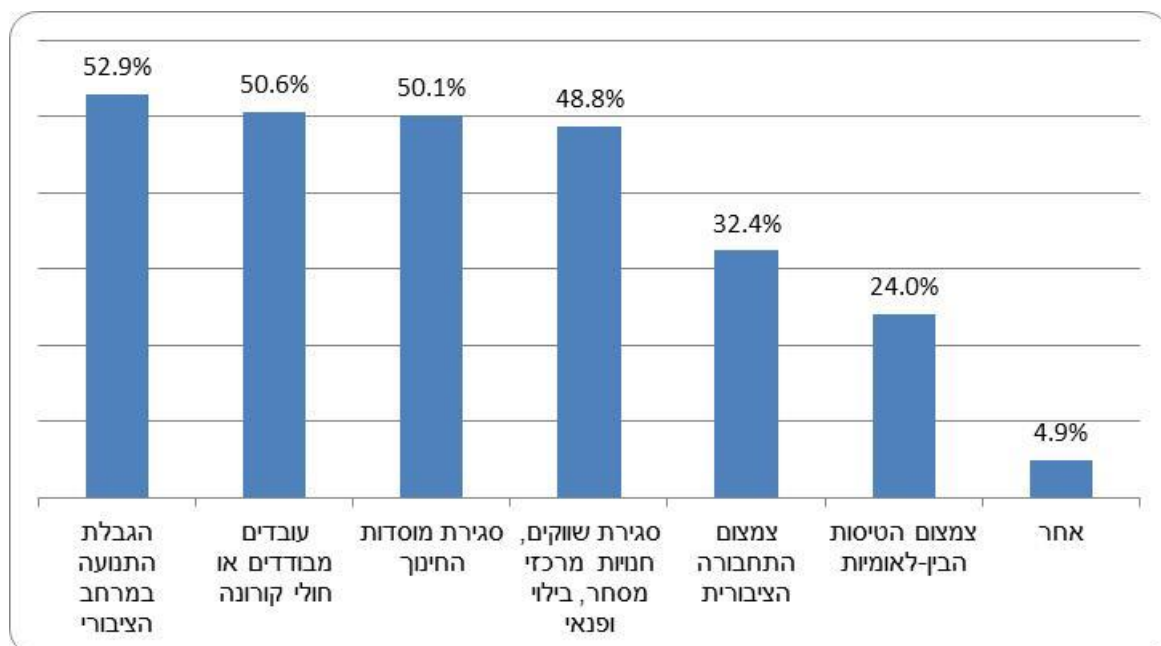
להלן רשימת המגבלות שעבורן התבקשו המנהלים לציין האם הן משפיעות על תפקוד חברתם באופן משמעותי:

- (1) צמצום של טיסות בין-לאומיות
- (2) צמצום התחבורה הציבורית
- (3) הגבלת התנועה במרחב הציבורי
- (4) סגירת שווקים, מרכזי מסחר ועוד
- (5) סגירת מוסדות החינוך
- (6) עובדים בבידוד או עובדים שחלו בנגיף
- (7) אחר

ניתן לראות שיותר מ-50% מהעסקים ציינו שהגבלת התנועה במרחב הציבורי, בידוד/מחלה של עובדים וסגירת מוסדות החינוך משפיעה על פעילות חברתם.

בחלוקה לפי ענפים המגבלה של סגירת מוסדות החינוך הייתה המשפיעה ביותר על פעילות החברות בענפי השירותים הפיננסיים ובהייטק.

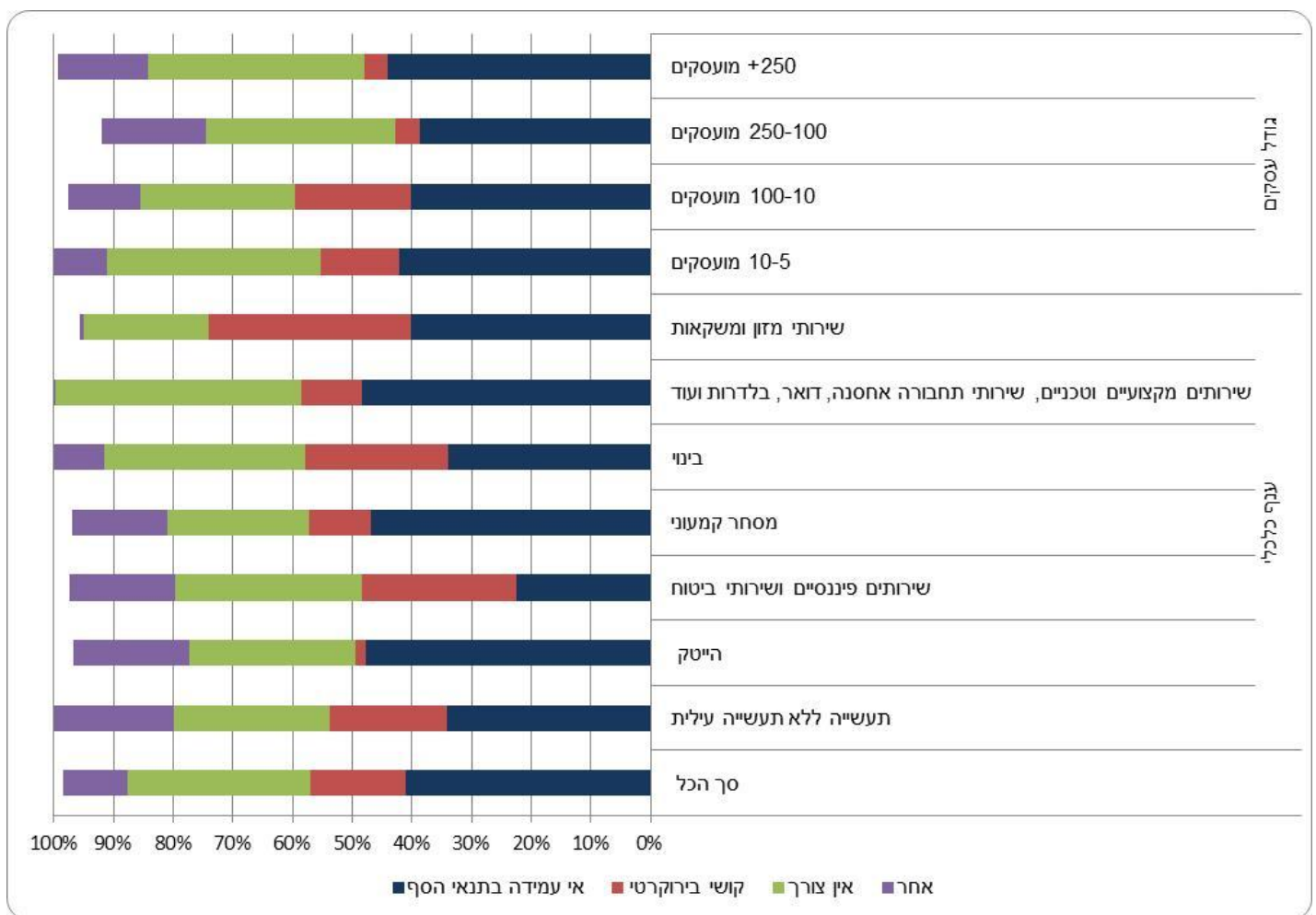
תרשים 8 – מגבלות שהשפיעו על פעילות החברה באופן משמעותי (אחוז עסקים)

בסקר בזק גל 9 נשאלו מנהלי העסקים האם הם פנו לקבלת מענק תמיכה בעסקים ממשרד האוצר. מדווחים שענו שלא פנו לקבלת מענק נשאלו שאלת המשך מדוע לא פנו לקבלת מענק. כ-40.5% מהעסקים דיווחו שלא פנו לקבלת מענק. התפלגות הסיבות לאי-הפנייה לקבלת מענק מפורטות בתרשים 9.

בניתוח של אומדן זה לפי אחוז העסקים, ניתן לראות כי הסיבה הנפוצה ביותר היא אי-עמידה בתנאי סף. זה נכון גם בפירוט לפי ענפי המשק (למעט ענף השירותים הפיננסיים, שם נראה כי הסיבה הנפוצה היא בכך שאין צורך). נתון זה בולט במיוחד בענפי המסחר הקמעוני וההייטק, שם כ-47% דיווחו כך. בנוסף, נראה כי יש קבוצה משמעותית שדיווחה שלא פנתה לקבל מענק משום שלא היה בו צורך (30.8% בסך הענפים).

תרשים 9 – הסיבה לאי-פנייה לקבלת מענק ממשלתי בקרב עסקים שלא פנו לקבל מענק

שינויים שנעשו באתר החברה או באפליקציה

משבר נגיף הקורונה הביא לשינוי משמעותי באופיים של יחסי ספק-לקוח והניע מעבר לאספקת מוצרים ושירותים בצורה מקוונת. לכן, בגל 9 של סקר הבזק נשאלו העסקים האם החברה הקימה אתר אינטרנט חדש או אפליקציה חדשה או לחלופין הוסיפה פעולות חדשות שניתן לבצע דרך אתר קיים או אפליקציה קיימת.

מרבית העסקים במשק לא ערכו שינויים משמעותיים במבנה האתר או דיווחו כי שאלה זו אינה רלוונטית, ייתכן שמכיוון שאין ברשותן אינטרנט. ואולם ניתן לראות כי כן נערכו שינויים בעקבות המשבר. עסקים גדולים יותר נוטים לעדכן את אתריהם יותר מעסקים קטנים יותר. בענף ההייטק נמצא שיעור החברות הגבוה ביותר שלהן אתר אינטרנט (כולל גם כאלו שלא ערכו שינויים). מרבית העסקים בהייטק, כ-68%, דיווחו כי לא ערכו שינויים באתר שלהם, ו-6.5% מהעסקים דיווחו על שינוי באתריהן (שיעור חברות שהקימו אתר ושיעור חברות שהוסיפו פעילויות באתריהן). אולם יש לשים לב כי הפעילות בענף זה השתבשה במידה מעטה יחסית לענפים אחרים וכן סביר שאתרי אינטרנט במגזר הזה יחסית מתקדמים, וייתכן שלא נדרשו שינויים משמעותיים באתרי האינטרנט ובניהול הפעילות המקוונת. בענף המסחר הקמעוני חל שיעור השינוי הגדול ביותר מבין הענפים - 8.5% מהחברות דיווחו כי הקימו אתר חדש ו-15.5% דיווחו כי הוסיפו פעילות חדשה באתר שלהן. במקום השני ניצב ענף שירותי מזון ומשקאות עם 2.3% חברות עם אתר חדש ו-11.1% שהוסיפו סוג פעילות באתר. הפעילות בענפי המסחר ושירותי המזון והאוכל תלויה במידה רבה במכירות המתבצעות בחנויות פיזיות ונפגעה במידה ניכרת במהלך המשבר, כאשר בין היתר במהלך הסגרים החנויות נסגרו לגמרי לקבלת קהל. סביר שחלק מהתמודדות בענפים אלו תכלול ניסיון להעביר חלק מהפעילות לפעילות מקוונת.

תרשים 10 – השינויים בפעילות המקוונת של העסקים

